

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Факультет рибного господарства та природокористування
Кафедра екології та сталого розвитку імені професора Ю.В. Пилипенка

**II Міжнародна науково-практична конференція
«ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ НАВКОЛИШНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА ТА РАЦІОНАЛЬНОГО
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ»**

до дня пам'яті доктора сільськогосподарських наук,
професора Пилипенка Юрія Володимировича

**II International Scientific and Practical Conference
«ECOLOGICAL PROBLEMS
OF THE ENVIRONMENT
AND RATIONAL NATURE MANAGEMENT
IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT»**

dedicated to memory of doctor of agricultural sciences,
professor Pylypenko Yurii

**II Международная научно-практическая конференция
«ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
И РАЦИОНАЛЬНОГО
ПРИРОДОПОЛЬЗОВАНИЯ
В КОНТЕКСТЕ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ»**

посвящена памяти доктора сельскохозяйственных наук,
профессора Пилипенко Юрия Владимировича

**24-25 жовтня 2019
м. Херсон**

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Факультет рибного господарства та природокористування
Кафедра екології та сталого розвитку імені професора Ю.В. Пилипенка

II-а Міжнародна науково-практична конференція

**«ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ НАВКОЛИШНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА ТА РАЦІОНАЛЬНОГО
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ»**

до дня пам'яті доктора сільськогосподарських наук, професора
Пилипенка Юрія Володимировича

II-ая International Scientific and Practical Conference

**«ECOLOGICAL PROBLEMS OF THE ENVIRONMENT
AND RATIONAL NATURE MANAGEMENT IN THE CONTEXT
OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT»**

dedicated to memory of doctor of agricultural sciences, professor
Pylypenko Yurii

II Международная научно-практическая конференция

**«ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
И РАЦИОНАЛЬНОГО ПРИРОДОПОЛЬЗОВАНИЯ
В КОНТЕКСТЕ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ»**

посвящена памяти доктора сельскохозяйственных наук, профессора
Пилипенко Юрия Владимировича

*24–25 жовтня 2019 р.
м. Херсон*

УДК 502/504:63:37
Е 45

Друкується за рішенням Оргкомітету Конференції від 14.10.2019.

Відповідальні за випуск: Дюдяєва О.А., Євтушенко О.Т.

Е 45 Друга Міжнародна науково-практична конференція «Екологічні проблеми навколишнього середовища та раціонального природокористування в контексті сталого розвитку»: збірник матеріалів (24-25 жовтня 2019, м. Херсон, Україна) – Херсон: Олді-плюс, 2019. – 476 с.

ISBN 978-966-289-317-5

Збірник містить матеріали II-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Екологічні проблеми навколишнього середовища та раціонального природокористування в контексті сталого розвитку» за такими основними напрямками: теоретичні та прикладні екологічні дослідження; моделювання та прогнозування стану навколишнього середовища; актуальні питання сучасної іхтіології та аквакультури; стійкий розвиток лісового господарства; екологічні та соціально-економічні аспекти сталого розвитку; сучасні проблеми використання, відтворення та охорони природних ресурсів в контексті сталого розвитку; зміни клімату та їх наслідки для природних екосистем; екологічні та інноваційні технології у сільському господарстві; сучасні підходи до методики викладання дисциплін природничого напрямку.

Конференцію проведено за підтримки Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління Міністерства екології та природних ресурсів України, Державного агентства рибного господарства України, Інституту агроекології і природокористування НААН України, Інституту рибного господарства НААН України, Мережі центрів аквакультури Центральної та Східної Європи (NACEE), Херсонської обласної державної адміністрації, державних та приватних підприємств рибної галузі в Херсонській області.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність та об'єктивність наданої інформації.

УДК 502/504:63:37

ISBN 978-966-289-317-5

© ХДАУ, 2019

scientific periodical journal of European association of pedagogues and psychologists "The unity of science". Vienna, Austria, August 2015. P. 88–91.

4. Mckenna Maryn, Almost three times the risk of carrying MRSA from living near mega-farm. 2014: <http://www.wired.com/2014/01/mrsa-col-cao/>.

*І.В. Зотов, Н.Р. Плугатарьова, О.А. Дюдяєва
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
dyudyaeva.olga@gmail.com*

ОЦІНКА СТАНУ ВОДНИХ РЕСУРСІВ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Одним із життєво важливих компонентів гідросфери, вимогою щодо задоволення основних потреб людей, а також умовою соціально-економічного розвитку суспільства в цілому є водні ресурси. Екологічно недружні моделі розвитку економіки в багатьох країнах призвели до деградації водних ресурсів, що відбивається на їх кількості та якості. Цим пояснюється актуальність питання щодо забезпечення оптимального використання водних ресурсів, захисту ресурсів прісної води.

За запасами води, що доступні до використання Україна належить до малозабезпечених країн. Крім того, наслідки довготривалого втручання людини в екосистеми призвели до суттєвих якісних та кількісних їх змін через антропогенне навантаження. Сьогодні дві третини контрольованих водних об'єктів в Україні перебувають у стані антропогенного навантаження, а решта – екологічної напруги з елементами регресу. Басейн річки Дніпро відноситься до територій, на яких спостерігається найбільша забрудненість. Найбільший вплив на стан поверхневих вод мають стічні води підприємств різних галузей промисловості, сільського і комунального господарства.

У ході проведених досліджень було вивчено водозабезпеченість та оцінено стан водних ресурсів Херсонської

області. В області налічується 24 малих річок із заплавами довжиною 745 км, близько 700 озер, Каховське водосховище, 22 лимани загальною площею 10,34 тис. га, акваторії Чорного та Азовського морів площею 470 тис. га. Головна ріка Херсонщини – Дніпро.

Забезпеченість водними ресурсами є одним із основних передумов благополучного існування та сталого розвитку територій. Відповідно до Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища у Херсонській області наявні водні ресурси забезпечують потреби населення та галузей економіки в повному обсязі. Найбільшими водокористувачами є підприємства промисловості, в тому числі енергетика, виробництво будівельних матеріалів, харчова промисловість, сільське та комунальне господарство.

На думку фахівців антропогенне втручання в гідрологічний режим Дніпра значною мірою відобразилося на екологічному стані всього пониззя. Згідно спостережень останнього десятиріччя об'єм водного стоку на 20% нижче того, який спостерігався до впровадження гідротехнічних заходів в басейні Дніпра і знаходився в межах 42,1–42,5 км³ за рік. Сезонні та короточасні регулювання стоку греблею Каховської ГЕС спричинили незворотні процеси в рівневому та термічному режимах, швидкості течій у водотоках та водоймах даної ділянки. В гідрографічній мережі посилюються процеси евтрофікації та відмирання малих водотоків і заплавної водойми. Такі процеси пов'язані переважно з погіршенням водообміну та замуленням водних об'єктів. Це вже призвело до зміни рибогосподарського статусу ряду заплавної водойми, часткового чи навіть повного знищення особливо цінних представників водної фауни, значного погіршення показників зоопланктону, фітопланктону, вищої водної рослинності та бентосних угруповань. Інтенсивне господарське споживання води в приміських районах, підвищений антропогенний тиск на екосистеми зумовили необхідність всебічного вивчення водойми пониззя Дніпра, в тому числі і з точки зору впливу

гідрологічного режиму на процеси формування якості води та біопродуктивності водних об'єктів в цілому.

Для оцінки стану поверхневих вод використовувались результати спостережень Херсонського обласного центру з гідрометеорології та Басейнового управління Нижнього Дніпра. За даними досліджень у 2018 році стан забруднення річки Дніпро та Каховського водосховища відповідає рівню середніх показників багаторічних спостережень і характеризується як помірно забруднені.

За результатами проведених досліджень щодо оцінки стану поверхневих вод було встановлено, що вміст хлоридів, сульфатів, кальцію значно менше ГДК і відповідає рівню середніх багаторічних значень. Відзначимо, що з квітня по серпень фіксувалося постійне перевищення показників хімічного споживання кисню, що свідчить про потрапляння у поверхневі водні об'єкти басейну органічних речовин з поверхневим стоком та скидами стічних вод. Біологічне споживання кисню, впродовж зазначеного періоду, перебувало в межах ГДК. Крім того, впродовж року не спостерігалось перевищення нормативів за азотними сполуками, навпаки спостерігалось незначне їх зменшення в порівнянні із попереднім роком. Інші показники щодо вмісту нафтопродуктів та синтетичних поверхнево активних речовин, розчинного кисню, сполук шестивалентного Cr, що також обумовлене поверхневим стоком, характеризувалися низькими концентраціями, коливання відбувалися у межах норми та мали сезонний характер (весняно-літній період). Слід зазначити, що значна частина забруднюючих речовин надходить транзитно з промислово розвинених регіонів верхньої та середньої течії річки Дніпро.

Джерелом централізованого питного водопостачання міста є Херсонське родовище підземних вод. У 2018 році обсяги водопостачання та водовідведення склали відповідно 50–55 тис. куб. м на добу та 45–50 тис. куб. м на добу. Міські очисні споруди каналізації проектною потужністю до 250 тис. м³ на добу щодобово очищують 45–50 тис. куб. м стоків. За якістю питної води, що подається населенню, здійснюється постійний

контроль атестованою лабораторією міського комунального підприємства «Виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства міста Херсона».

Виходячи з вищевикладеного та з метою досягнення екологічної стійкості та збереження водних ресурсів області необхідно проводити заходи щодо запобігання їх кількісного і якісного виснаження, відтворення і підтримки цілісності водних систем, розвитку водоохоронної інфраструктури.

Н.О. Капшук

*Дніпровський державний аграрно-економічний університет
kapshuk-1990@ukr.net*

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВІДТВОРНОЇ ФУНКЦІЇ КОРІВ-ПЕРВІСТОК В УМОВАХ ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ З ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА

Висока лактаційна домінанта у молочних корів пригнічує їх відтворну функцію. Безпліддя не тільки знижує вихід телят, але й негативно впливає на рівень молочної продуктивності тварин. Це, передусім, пов'язано з тим, що подовження сервіс-періоду впливає на тривалість лактації, у той час, коли лактаційна крива знаходиться на спаді [1–7].

Період від отелення до запліднення тварин напряму залежить від здатності до запліднення (табл. 1).

Так, у первісток I групи на одне запліднення приходилося 6,0 штучних осіменінь, тоді як у тварин II групи становив в середньому 2,4 осіменінь, що менше показника тварин I групи, отриманих від матерів першої лактації, у 2,50 раза або на 60,0% за високовірогідної різниці на рівні $P < 0,001$.

У первісток III (контрольної) групи він становив 5,4 одиниці, а у первісток IV групи знаходився на рівні 5,2 одиниці, що поступалося значенню первісток I групи відповідно на 11,11 і 15,38% ($P < 0,01$).

- Зотов І.В., Плугатарьова Н.Р., Дюдяєва О.А.**
ОЦІНКА СТАНУ ВОДНИХ РЕСУРСІВ
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ..... 116
- Капшук Н.О.**
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВІДТВОРНОЇ ФУНКЦІЇ
КОРІВ-ПЕРВІСТОК В УМОВАХ ПРОМИСЛОВОГО
КОМПЛЕКСУ З ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА 119
- Карнаух К.А.**
ВИКОРИСТАННЯ ХАРЧОВИХ ДОБАВОК ЯК АСПЕКТ
ФОРМУВАННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ 124
- Касько Т.В., Алмашова В.С.**
СУЧАСНИЙ СТАН УТИЛІЗАЦІЇ ТА РЕКУПЕРАЦІЇ
ВІДХОДІВ У МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ..... 126
- Кічигіна О.О., Ткач Є.Д.**
ОЦІНКА ФІТОРІЗНОМАНІТТЯ ПАСОВИЩНИХ
УГРУПОВАНЬ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ 130
- Клименко О.М., Курилюк О.М.**
МОНІТОРИНГ СТАНУ ПОВЕРХНЕВИХ ВОД:
РОЗВИТОК СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО МОНІТОРИНГУ,
ЗМІСТ НОВИХ РЕФОРМ ТА ПЕРЕПОНИ НА ШЛЯХУ
ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ 134
- Клименко О.М., Мендусь С.П., Статник І.І.**
ДЕЛЬТА ДУНАЮ ЯК ОДИН З ПЕРСПЕКТИВНИХ
РАЙОНІВ СТАНОВЛЕННЯ РИСОСІЯННЯ В УКРАЇНІ 140
- Козичар М.В., Федько В.С., Рибалка О.В.**
ПРОБЛЕМИ УТИЛІЗАЦІЇ ТВЕРДИХ ПОБУТОВИХ
ВІДХОДІВ В ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ..... 144
- Кравченко М.В., Іжболдіна О.О.**
ОТРИМАННЯ ТОВАРНОГО МЕДУ НА ПАСІКАХ
ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ЗАСОБІВ..... 148
- Кравчук Т.Ю.**
ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ
ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ ВОДООХОРОННИХ ЗОН 152